

Các bước triển khai Kỹ thuật Khởi tạo Câu hỏi (QFT)

Biên dịch bởi *Hoàng Anh Đức, EdLab Asia*

Kỹ thuật Khởi tạo Câu hỏi (QFT) là một phương pháp tiếp cận đơn giản nhưng chặt chẽ. Từng bước của tiến trình này được thiết kế để giúp học sinh tạo ra, cải thiện, và hình thành các chiến lược sử dụng các câu hỏi của chính các em. Kỹ thuật QFT cho phép học sinh luyện tập ba năng lực tư duy trong một tiến trình: tư duy phân nhánh, tư duy hội tụ, và siêu nhận thức. Kỹ thuật QFT giúp học sinh trở thành những người học tò mò và gắn kết hơn - [bởi khi học sinh đặt những câu hỏi, các em tránh được những quãng đường vòng, tiến vào một con đường tắt](#) để đến với tiến trình học tập sâu hơn.

Hãy sử dụng phương pháp thiết kế đảo ngược (bắt đầu từ một thành quả mong đợi) để dẫn dắt chính bạn trong việc ứng dụng kỹ thuật QFT. Sổ tay Thiết kế hoạt động cũng có thể giúp bạn xác định các mục tiêu giảng dạy, cân nhắc về những cách thức sử dụng các câu hỏi mà học sinh sẽ đưa ra, thiết kế một phần Tiêu điểm Câu hỏi (QFocus), phát triển các hướng dẫn để học sinh thiết lập thứ tự ưu tiên, và đưa ra các câu hỏi chiêm nghiệm.

Những lưu ý tổng quan

- Vai trò của giáo viên là điều phối để học sinh trải qua các bước khác nhau trong tiến trình QFT một cách đơn giản nhất có thể.
- Theo dõi các hoạt động nhóm và đưa ra các chỉ dẫn cần thiết. Di chuyển xung quanh lớp học để quan sát và tương tác trong suốt tiến trình. Lắng nghe những loại câu hỏi mà học sinh đưa ra. Hãy cố gắng tốt nhất để không bị cuốn vào các cuộc thảo luận của học sinh. Tránh việc trả lời bất kể câu hỏi nào khi học sinh đang trong tiến trình tạo ra các câu hỏi.
- Ghi nhận đóng góp của học sinh một cách công bằng. Hãy sử dụng những từ ngữ giống nhau để ghi nhận các đóng góp. Ví dụ, “cảm ơn” sẽ ghi nhận các đóng góp một cách trung tính. Trong khi đó, các từ ngữ tạo ra sự ghi nhận khác nhau (ví dụ như tốt, tuyệt vời, xuất sắc) có thể tác động tới hành vi của học sinh.
- Tránh việc đưa ra ví dụ về các câu hỏi mà học sinh nên hỏi. Nếu làm như vậy, bạn đang thiết lập các định hướng cho các câu hỏi và đang hạn chế sự tư duy độc lập của học sinh.
- Cho phép các nhóm tự hoạt động theo nhịp độ của riêng mình. Sẽ ổn thôi nếu có một vài nhóm tạo ra nhiều câu hỏi hơn các nhóm khác. Nếu một nhóm bị kẹt, hãy sử dụng QFocus để gợi ý các em. Ví dụ, “Hãy nhìn vào QFocus và nghĩ xem liệu có điều gì mà em muốn biết không, và hãy hỏi một câu hỏi.” Giá trị của việc khởi tạo các câu hỏi trong tiến trình này nằm ở quá trình tư duy chứ không phải nằm ở số lượng các câu hỏi được tạo ra.

Tài liệu này có thể được tái sử dụng và áp dụng với mục đích phi thương mại, nhưng cần đảm bảo trích dẫn như dưới đây:

"Nguồn: Viện Câu hỏi Đúng (Right Question Institute) - www.rightquestion.org Kỹ thuật Khởi tạo Câu hỏi (QFT) được phát triển bởi Viện Câu hỏi Đúng. Truy cập rightquestion.org để có thêm các thông tin và tài nguyên miễn phí.

Các bước	Video
<p>Thiết kế một phần Tiêu điểm Câu hỏi (QFocus)</p> <p>Tiêu điểm Câu hỏi (QFocus) là một yếu tố để khơi mào, kích thích các câu hỏi của học sinh; nó đóng vai trò hội tụ các luồng suy nghĩ để học sinh đặt ra câu hỏi của mình. QFocus có thể là một câu tuyên bố, một cụm từ, một đoạn âm thanh hoặc hình ảnh, một bài toán, hoặc một phương trình. Qfocus có thể là bất cứ thứ gì, miễn là nó không phải là một câu hỏi, và nó có liên quan đến nội dung hoặc các kết quả học tập mong đợi. Một QFocus tốt cần đơn giản, rõ ràng, và khuyến khích sự tư duy phân nhánh, khác biệt.</p>	
<p>Giới thiệu Quy tắc Khởi tạo Câu hỏi</p> <p>Giới thiệu với học sinh bốn quy tắc thiết yếu của tiến trình khởi tạo câu hỏi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hỏi nhiều câu hỏi nhất có thể. • Không dừng lại để thảo luận, phán xét hoặc trả lời bất kỳ câu hỏi nào. • Viết mọi câu hỏi ra giấy một cách chính xác, như cách mà nó đã được nói ra. • Biến đổi mọi mệnh đề khẳng định thành các câu hỏi. <p>Nhắc học sinh tuân thủ các quy tắc trên mỗi khi bạn sử dụng kỹ thuật QFT.</p> <p>Hướng dẫn để học sinh tư duy về các quy tắc, để cho các em thảo luận một trong những câu hỏi dưới đây:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Đâu là những khó khăn gặp phải khi tuân thủ Quy tắc Khởi tạo Câu hỏi? • Quy tắc nào khó tuân thủ nhất? <p>Tránh việc nói cho học sinh biết, hoặc đặt tên những gì các em chia sẻ khi nói về các khó khăn hay giá trị của các quy tắc.</p>	<p>Môn Toán lớp 4 Môn Xã hội học lớp 8 Môn Khoa học bậc THPT</p>
<p>Giới thiệu Tiêu điểm Câu hỏi (QFocus) và khởi tạo các câu hỏi</p> <p>Trình bày phần QFocus mà không đưa thêm bất kì thông tin nào khác, hãy hạn chế tối đa việc đưa ra các giải thích bổ sung.</p> <p>Tuân thủ Quy tắc Khởi tạo Câu hỏi, học sinh sẽ tập trung vào QFocus và tạo ra một danh sách các câu hỏi. Học sinh đánh số cho mỗi câu hỏi. Bước này giúp học sinh tư duy phân nhánh.</p>	<p>Introduce the QFocus Môn Toán lớp 4 Môn Xã hội học lớp 8 Môn Khoa học bậc THPT Môn Khoa học Nhân văn bậc THPT</p> <p>Produce Questions Môn Toán lớp 4 Môn Xã hội học lớp 8 Môn Khoa học bậc THPT Môn Khoa học Nhân văn bậc THPT</p>
<p>Chuyên đổi các câu hỏi</p> <p>Học sinh làm việc với những câu hỏi mà các em đã tạo ra. Bước này giúp cho học sinh tư duy bậc cao với những câu hỏi của chính các em, xác định các mà những loại câu hỏi khác nhau gọi ra những loại thông tin và câu trả lời khác nhau.</p>	<p>Môn Toán lớp 4 Môn Xã hội học lớp 8 Môn Khoa học bậc THPT</p>

Nguồn: Viện Câu hỏi Đúng (RQI) www.rightquestion.org

© 2020 Right Question Institute

<p>Các câu hỏi có thể có kết thúc mở hoặc kết thúc đóng. Các câu hỏi đóng (Closed-ended) có thể trả lời “có” hoặc “không”, hoặc trả lời bằng <i>một đáp án ngắn gọn</i>. Các câu hỏi mở (Open-ended) cần tới sự giải thích và không thể trả lời “có” hoặc “không”, cũng như bằng <i>một đáp án ngắn gọn</i>.</p> <p>Phân nhóm các câu hỏi thành nhóm đóng (closed-ended) hoặc nhóm mở (open-ended): Học sinh tìm những câu hỏi đóng và đánh dấu chúng bằng chữ C. Học sinh tìm những câu hỏi mở và đánh dấu chúng bằng chữ O.</p> <p>Thảo luận về giá trị của mỗi loại câu hỏi: Học sinh xác định những ưu điểm và nhược điểm của các câu hỏi đóng. Học sinh xác định những ưu điểm và nhược điểm của các câu hỏi mở.</p> <p>Chuyển đổi các câu hỏi từ dạng này sang dạng khác. Học sinh đổi một câu hỏi đóng thành một câu hỏi mở. Học sinh đổi một câu hỏi mở thành một câu hỏi đóng.</p>	<p>Môn Khoa học Nhân văn bậc THPT</p>
<p>Thiết lập thứ tự ưu tiên cho các câu hỏi</p> <p>Các hướng dẫn để thiết lập thứ tự ưu tiên cho các câu hỏi cần đưa học sinh quay trở lại các mục tiêu giảng dạy ban đầu và kế hoạch để học sinh sử dụng các câu hỏi. Bước này giúp cho học sinh tư duy hội tụ. Mặc dù chúng tôi gợi ý con số “3”, nhưng bạn có thể quyết định số lượng câu hỏi ưu tiên phù hợp cho từng bài học.</p> <p>Ví dụ về các cách để hướng dẫn học sinh thiết lập thứ tự ưu tiên: Hãy chọn ra 3 câu hỏi mà...</p> <ul style="list-style-type: none"> • em cho rằng quan trọng nhất. • sẽ giúp cho bài nghiên cứu của em • sẽ được áp dụng trong thí nghiệm của em. • sẽ dẫn dắt cho quá trình đọc/viết của em. • sẽ có thể trả lời được khi em đọc tài liệu. • sẽ giúp em giải quyết vấn đề. <p>Học sinh cần thảo luận và chia sẻ lý do tại sao các em lại quyết định lựa chọn những câu hỏi ưu tiên, và những câu hỏi đó nằm ở đâu trong danh sách câu hỏi của các em.</p>	<p>Môn Toán lớp 4 Môn Xã hội học lớp 8 Môn Khoa học bậc THPT Môn Khoa học Nhân văn bậc THPT</p>
<p>Thảo luận về các bước tiếp theo (tùy chọn)</p> <p>Những câu hỏi đó sẽ được sử dụng thế nào? Những bước tiếp theo cần được nhất quán với các phương pháp sư phạm mà bạn đã ưu tiên lên kế hoạch. Đối với học sinh, việc thảo luận này cung cấp thêm cho các em cái nhìn tổng quan về cách thức mà những câu hỏi của các em có thể được sử dụng.</p>	<p>Môn Toán lớp 4 Môn Xã hội học lớp 8 Môn Khoa học bậc THPT</p>
<p>Chiêm nghiệm</p> <p>Học sinh cần được chiêm nghiệm:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Em đã học được gì? • Em sẽ ứng dụng những điều mình đã học như thế nào? 	<p>Môn Toán lớp 4 Môn Xã hội học lớp 8 Môn Khoa học bậc THPT Môn Khoa học Nhân văn bậc THPT</p>

Bước này giúp học sinh tư duy siêu nhận thức về cách mà các em đã sử dụng các câu hỏi để học, và chiêm nghiệm về những suy nghĩ mới mà các em có thể vừa mới phát triển.	
--	--

Chúng tôi xin cảm ơn Quỹ John Templeton vì sự hỗ trợ hào phóng của họ cho [Chiến dịch Triệu lớp học](#).